

Uitgevers, word wakker: natuurlijk verdwijnt het papieren boek

Hebben uitgevers van papieren boeken nog bestaansrecht, over pakweg vijf jaar? Over die vraag organiseerde de Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam eind januari de bijeenkomst *Het einde van de uitgeverij?* Een Nederlandse uitgever hield zijn gehoor met veel aplomb voor dat het naar de boekwinkel moet. Twee dagen later maakte het Amerikaanse Amazon droogjes bekend al meer e-books dan paperbacks te verkopen.

Dat de literaire bijeenkomst in het Comedy Theater werd gehouden, was veelzeggend. Volgens de aanwezige schrijvers, lezers en internetspecialisten moet de branche zich opmaken voor een aardverschuiving, maar lijkt die zelfs niet voorbereid op een lichte schok.

De uitgevers en 'literair agenten' beleden een heilig geloof in het papieren boek en vonden elkaar in een

verbeten apologie van het huidige bestel. Logisch: ze zijn onderling afhankelijk en willen hun marktaandeel behouden.

Er ontvouwde zich een waaier aan zonderlinge redeneringen. Wij zijn nodig omdat we onmisbaar zijn. En we zijn onmisbaar omdat we nodig zijn – daar kwam het op neer. Wie anders moest onbekende debutanten promoten en gerenommeerde auteurs in de watten leggen? Kochten de meeste lezers niet in de vertrouwde boekwinkel? Hoeveel e-books werden er nu helemaal verkocht? En schrijvers kregen wel twintig procent van de royalty's!

Andere partijen hadden bovendien onvoldoende verstand van selectie, redactie en distributie, 'het onderhouden van contacten en vermarkten van talent'. En waarom zouden auteurs zich het hoofd breken over de financiën? Het waren trouwens vooral weer mensen van

buiten de branche die het beter wisten. Nee hoor: uitgeven was een vak.

'Het is een vak': een veelgebruikt, maar altijd wat schril klinkend argument om je bestaansrecht te verdedigen. Maar om wie draait het nou? Wat als dat vak anno 2016 helemaal niet meer nodig is? Als de generatie die opgroeit met beeldschermen geen papieren boeken meer wil? ("Wat was dat voor ding opa?" "Dat noemden we een boekenkast, jongen.")

Wat als schrijvers en lezers zelf in hun behoeften voorzien door online uit te geven en te kopen? Als ondernemende auteurs zelfstandigen inhuren voor redactie, marketing, vormgeving en verkoop, en zo zelf zeggenschap krijgen over proces en opbrengsten? Als internet meer inzicht biedt in de publiekssmaak dan het oordeel van uitgevers? Als lezers online investeren in boeken? Dan

Uitgeverijen nemen de opmars van e-books niet serieus.

FOTO AP

staan de verhoudingen in de boekenbranche net zo op hun kop als in de muzikindustrie.

Nee, e-books zijn geen fysieke

boeken – maar wel veel goedkoper te produceren en verspreiden. En consumenten betalen daar graag een redelijke prijs voor.

Natuurlijk verdwijnt het papieren boek. Wie ontvangt nog wel eens een telegram? Natuurlijk zullen schrijvers het heft steeds vaker in eigen hand nemen. Een zegen voor auteur én lezer. Overigens ook voor onze leefomgeving – en voor de kwaliteit van het aanbod, als uiterst matige schrijvers niet meer worden gehypet door geoliede machines.

Slechts een enkeling voelde het trillen van de grond. Nederig werd toegegeven dat niet de uitgeverij het merk was, maar de schrijver. En er kon wel wat meer worden geïnvesteerd in sociale media. Dat moest echter wel 'passen bij de auteur'. Want kostte dat twitteren niet heel veel tijd?

Nou ja, er zouden misschien taken worden overgenomen door nieuwe spelers. Maar topredacteurs zouden echt niet weglopen om 'een beetje gaan zpp'en'. En ook op internet zouden de gevestigde uitgeverij-

en de dienst blijven uitmaken. Toch?

Zich bezinnen op hun rol? De uitgevers leken er zelfs niet over te willen nadenken. Uit onverschilligheid? Aannemelijker is dat zij veinsden de veranderende verhoudingen niet serieus te nemen: na ons de zondvloed. Onbegrijpelijk was het nauw verholen dedain voor schrijver en lezer waarmee dit gepaard ging.

Als die houding representatief is voor de branche, zal er inderdaad maar een enkeling overblijven. Terwijl de eerste barsten in de vloer zichtbaar werden en de zaal begon te schokken, verhief een oude struisvogel moeizaam zijn kop uit een stapel half vergane boeken, schudde enkele vergeelde snippers van zich af, knipperde tegen het licht, kuchte amechtig en zei. "En toch is het een vak!"

Joost R. Swanborn, Amsterdam